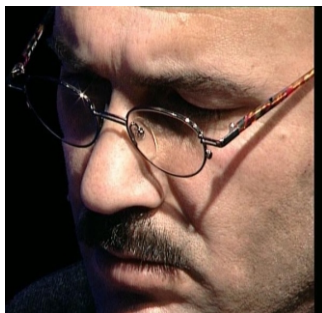

Maçeke gunehkar di êvareke kesk de Û Tirîfa Doskî

Tengezarê Marînî

Min" dikey bûk

Û henasa min dorpêç dikey

Di kevlojankê posîde da, hezar xewn dirizi

Hezê min di singê baranê da dinivin

Jiyê çavê min du roj bûn." R. 36.

Heger tenê em awirekê bidin van çend xêzan, dê çend simbolên balkêş bibînin..

Ez / Bûk / kevlojank/ henas / dorpêçkirin / Xewn/ rizîn/ singa baran / nivistin/ jî / çav.

Heme her li vê derê, dê astengî û aloziyên civaka me tê de, li hember jinê bibînin û diyar bibin, ka jin çendî di hest û nest, kesayetî, daxwaz, hevî, armanc û ta henasa wê, dihê fetisandin, an jî bi darê zorê hestên wê dinivênin, di vê jiyana ku ji bo temaşekirin û sûdlêwergirtinê peyda bûye de.

Heger em navê nivîsera/ê helbestên nizanibin jî, lê dê helbet bizanibin ku jin e, xwediya van peyvên tenik, hestewer, dilêş û gazinoker, xwediya wan hezar xewnên nivistî Tirîfa Doskî temerudê dike. Tirîfa, di vê pirtûka xwe de, ya bi navê "Êvareyeka Kesk" û di gotar û helbestên xwe de, ne tenê temerudê dike, belê xebat û tekoşîneke bêwestan ji bo bidestxistina mafên xwe yên siruştî û kesayetî dike, lewra bêtirs û bi cegerdariyeke balkêş, di rêka bi gewdekirina zimanê xwe, yê berberîkirinê nanase, helbestên xwe

vedihune, zimanê laşî di vê berhovoka helbestî de diyar e. Ev jî nîşana hindêye ku helbestvan Tirîfa, dixwaze bi vî zimanê xwe yê sinoran biroxîne, dîwarên civaka kurdewarî, yên kevin û kavil biherifîne, li şûna wan civakeke şaristanî ku mafê jinê, ji evîn, pejirandin, xwendin, zîrekî, kar û..., ne tenê bihête parastin, belê di ber de tekoşîn û xebat bibe.

Berhovka helbestî "Êvareyeka Kesk", di sala 2005-an de, li Duhokê ji hêla çapxaneyê Zana hatiye çapkirin, ji destê navê û 93 rûpelan pêk dihê. Tirîfa Doskî, di hundurê vê pirtûkê de, helbestên xwe yên, pirtûka yekem ku bi navê Straneke Spî, di sala 2000-an de belav kiribû, çap kirine.

Pirtûka yekem bi navê Stiraneke spî û ya diwan "Êvareyeka Kesk". Ev her du reng Spî/kesk, rengê Spî/ destpêkirin/ hindekî xwe parastin/ aştî û şopdîtin. Rengê kesk, rengê şaxberdana di xakê de/ diyarkirina nasnameyê/ barîna xêr û ber û gehiştin. Tirîfa bi derxistin û belavoka helbestên xwe yên kevin û nû, karekî baş kiriye, lewra xwêner dikare, danebehevekê, ji hêla ferheng, hevok, xeyal û sîber, ziman û şiyana bikaranîna zimanî, ciwanî, lêkdanên wêneyan bi hemû coreyên xwe ve û hunerî û endaza deqan....bike.

Di pirtûka yekem de, xwêner pêrgî, wêne û zimanekî hêsan, sade û bêlîstik û bêtir liserkarkirin dibîne. Nivîserê xwe avêtiye, peyvên tekane ku jiyana - belkî wê, an jî yên wek wê tamsar û bêwate kirine. Her ji hîlbijartina navnîşana, jixwenabaweriya Tirîfayê diyar dibe:

Xiyamet/Guman/Gir
în/ Vemirandin/Dehbe/
Namek bo kesî ne/ Merq û...
Di van helbestan de, nivîsera
m e x w e d i s p ê r e
bangewaziyar:

„ Ey piyawê spî
ji herfên te dibim
tu wek peyveka rwîs
li bin berçavka xo

seh dikey

ey dildarê..“ R.72

„Bo te çi bikem

xulya hozanên xo ji bayê bigrim

yan hozanê bikme naneka gerim..“ R.89

Li vê derê, em, wê lerza ji xwe nebaweriyê dibînin, hem ji hêla zimanê bangewaziyê ve ku dema mirov pêdivî bi karekî, alîkariyekê bibe, xwe dispêre bangewaziyê û xîtaba yekser, her weha dema xwebawerî jî nemukum be, biryarek nayê wergirtin. Freud di şirovekirin û analîzên xwe yê derûnî de, li ser neşiyana, an jî nezalaliya biryarwergirtinê, vedigerînê jixwenebaweriyê.

Lê Xwêner, her di helbesta yekem de, ji "Êvareyeka Kesk" de, pêrgî zimanekî din dibe, wêne û xeyalên din dibe û rûpel bi rûpel, tê tîne der ku li hember xanimeke nivîskar ku temerudê li ser hertiştî dike, kirasê civaka kurdî li ser dihilîne, zimanê şehwet, lizet û ta radeyekê Erotîk ku bi xwe jî serhildaneke, an jî vepejandin e, li hember zordestiya civaka nêr.

Xwêner li hember deqên helbestî radiweste ku çi pîrozî, ji dab û nêrîtên civaka ku dihê de nagire. Xwêner, li hember helbestên hizir yên sêqoliyane dibe ku ev jî tenê yeke li serê xwe siwar, dişê bi vî şeweyî bihê qada nivîsê û bi vî rengî jî keskahiya xwe bo xwe, ne bo hin din dihêle û nade dest kesekî din. Nade evîndarê xwe, yê ku evîneke bêdawî, bi wî re parvedike, werîsê wê, evîna wê, hêza wê, keskahiya wê, nameyên wê, barana wê, maçên wê, gunehên wê, welatên wê, işqa wê, xewnên wê, bazinên wê, ez ên wê, yê wê ne. Li gel hemû evîndariyê, hemû laşspartinê, hemû şevspartinê, hemû xewinspartinê û hemû spêdespartinê, lê hîn jî carcaran dudil dibe.

„Min dikî bûk/henasa min dorpêç dikî...“ R.36

Tirîfa, pir hêzê dide zimanê xwe, hêza giyanî û helbestî jî, pê re digihe lutkeyeke bilind.

Xwêner bendewarê teqîneyeke zimanî dimîne, ji ber komên hest û nestan, yên êş û baranan û sêvên gunehkar, nema êdî di hensan de têne veşartin.

„Gunehek wek reşebayek tehl

di bejna nêrgizekê aliya

û nêrgiz wek zarokeke damayî.

Wek xewneke tirsîyayî

Wek welatekî xoşî rijyayî.

Wek sinêleke bizdiyayî

Afretêk ji ruha fîrmêskêkê derket serçemyayî û

24got: Biborin”. R.9

Em bendewarê wê hindê bûn
ku niha dê bombeyeke
zimanî bipeqe, lê nebû, di
pey re, dîsan rîtm bilind kir:

„Ey serab û xewn û berd
û çiya

Ey Kurdistan û nihâl û
cade.. ey xewnê sava min neşiya
bergiriya leşê xwey bêxudan
bikem“ R. 9

Ev rîtm, ya kela
xwêner hildide û dadixe,
şêweyê sîmfoneyeke bêdawî
di guh û hizra wî de peyda
dike. Ne tenê di vê helbesta
wê de ku 2 simbol jêre kirine
navnîşan, Baran û Sêv.

Ev herdû simbol, di
bingeha rewşenbîrî, mêtolojî
û metaforê de, dijber in.

Baran, nîşana xêrê, lihevhatinê, dilxweşiyê ye. Sêv,
metolojiya Adem û Hewayê dihîne bîra me, her weha di destana
Xerîbo de jî, sêv roleke wê heye, sêv dikare bibe sedema gencmayîna
Xerîbo, lê di dirêjiya dastanê de, bû sedema pîrbûn û mirina wî.
Bi van her dû regezên dijber, Tirîfa dest bi nivîsa pirtûka xwe ya
diwan kir û ji destpêkê de demên buhurî yên herî dûr û erkekî mezin
avête ser milê xwêner ku bibe yek ji regezên dahênanê û helbestên
wê ber bi bêdawîbûnê ve bibe.

Xala bo min balkêş, ev e ku xanim Tirîfa, terminolojiya xwe,
bi 2 şêweyan bi kar dihîne, yek 2 qoliye, mîna / Baran û sêv/ şev û
xewn/ ez û bazin/ maç û şev.

Yên sê qolî, Maç, welat û guneh/ Sê nameyên kurt/ xirûra
tawis, hewşa axê, reş/ belg, şevên bêstêr yên enfalan ..reş/ name..
hozaneka terr..binefs/ ..

Xanim Tirîfa dilê wê ji evînê sar nabe, diyarî kela dilê wê hînik
nekir, belê helbestek jî bi Hoşengî û ji bo wî got, peyvek jê re hinart:

„ Oh..

çend xerîbiya bêhna çixarê te dikim
di gel bayî hilkêşim û mest bibim
nizanim bo çî ber pênuşê min naçî

dinivîsim zarok dibîte

Hoşeng

dinivîsim pirtûk dibîte

Hoşeng

Keftîme di çerxa demê te de." R. 34

Dixwazim amancê bi çend xalan bikim ku ez dibînim pir giring in, ew jî ev in:

Tirîfa bêtirs gotina dihê ber devê wê dibêje, wan bend û zincîrên civakî diçirîne, laşê xwe bi xwe dike helbest. Xwêner dihîne der ku li nik Tirîfa her peyv dikare bibe helbest û gelek caran cihê xwe yê baş digire, lê carnan jî, li helbestê dibe bar.

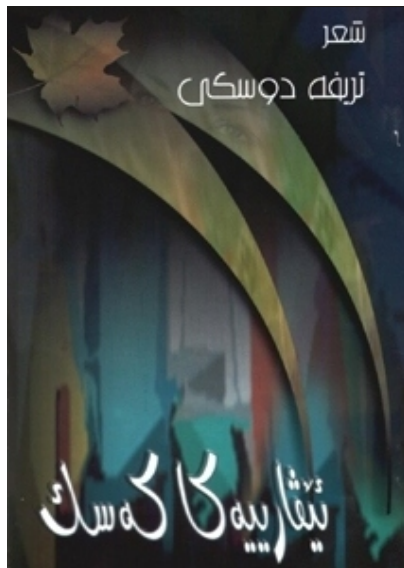
„Guneh demê hatî xewn hatin behavêtin Perokek ji rastiye bibû dirîşmê beraitê

Di welatê gunehkara da werzan..zemen kire bwik“ R.31

Li vê derê, hevok dibin bersiv ji pirsên sade re ku nehatî kirin û li vê derê erkê ciwanîyê dadibeze.

Ji hêla din ve, belavkirina reş li ser sipî, bi şeweyekî rêkûpêk hatiye dariştin. Ji hêla poetizmê de jî, xwêner li hember pir wêneyên lêkdayî nû dibe, wêneyên ku pêdivî bi westan û hizrê hene, pêdivî bi beşdariya xwêner heye:

„Spêde dixendiqit bi roj û gav û çirke guneh têne tomarkirin/ guneh fêrî piyasa bûye li ser xewna“ R. 30

Ji bilî inziyahatên hişmendî ku pir in, inziyahatên rêzimanî jî hêzekê didin deqên helbestî û xwêner têve dide ku xwendineke din, an jî pitir li nivîsên Tirîfayê bike.

Ji bo çavên xwêneran li ber monîtorê PC neêşe, xwendina kaxezê baştir e, çirûskên çavêş tune ne û navê pirtûka Tirîfa Doskî, wek wê nivîsî „Êvariyeke Kesk“ e.